

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Primus Siue Vis Et Virtus Exemplorum, Hoc est, Solatia Et Documenta
- Hæc Moribus, Illa Temporibus Nostris Adhibita

Stengel, Georg

Ingolstadii, Anno M.DC.L.

Caput II. Prima exemplorum vtilitas, quòd inde humiliemur, si quidem non cum deterioribus, sed cum melioribus nos comparemus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48162](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48162)

quàm exemplum eccinit. Omnis denique historia est præterito-
rum memoria, ut sit doctrina futurorum.

C A P V T II.

*Prima exemplorum utilitas, quòd inde humiliemur, si
quidem non cum deterioribus, sed cum meliori-
bus nos comparemus.*

NON immeritò Apostoli exempla nobis proposuerunt; fecit id & Magister Apostolorum, qui de seipso testa-
tur: *Exemplum dedi vobis.* Ergo & D. Paulus alibi Ti-
tum instruens, seipsum, ait, *præbe exemplum bonorum operum;* &
alterum Episcopum, Timotheum, formans, *exemplum esto fide-*
rum, inquit, ut eo velut Ariadneò aliquo filo manu ducantur.
Eandem chordam pulsat, cuius non modò omnes libri *imitatio-*
nem Christi sonant, sed etiam peculiaris vox est illa: *Intuere san-*
ctorum Patrum vivida exempla, in quibus vera perfectio refulsit, &
religio, & videbis quàm modicum sit, & parè nihil, quod nos agimus.
Hec, quid est vita nostra, si illis fuerit comparata? Et tamen cum
illis stabimus in iudicio, & eandem vitæ æternæ mercedem ex-
pectabimus? Vbi maior patientia, maior corona. Quis autem
patientior, nisi humilior, & qui se dignum iudicat, ut patiatur?
Sicut & præcipuus ad impatientiam, querimoniasque stimulus
est, si existimemus, nos ea, quæ patimur, non meruisse.

Igitur hæc vel prima esse potest causa, ob quam Sancto-
rum exempla intueamur, ut scilicet supercilium ponamus, cum
animadvertimus, tanto nos ab illis interuallo relinqui; totque
nobis virtutes perfectionesque deesse, quot illi nos laudibus su-
perauerunt. A via Dei aberrant illi, qui cum contra legem
Dei, se grauius delinquere non deprehenderunt, fidentes animis
& illicò sibi blandientes, officio suo satisfacisse videntur, dum sci-
licet vitam moresque suos, non cum sanctis illis viris, & à Deo,
atque à Dei ministris Iacobo, & Paulo, in exemplum propositis
conferunt, sed oculum semper tantum retorquent ad sceleratos,
quos audiunt de fertis, de adulterijs, de iniurijs pauperum, de
caedibus infamari. Talium scilicet in numero quia se esse non me-

I.
Iosa. 13. 16.
Tit. 2. 7.

2. Tim. 4. 12.

Thom. de
Kemp. lib. 2.
de imitat.
Christ. c. 18.

II.

¶ *Cap. II. Exempla esse remedia humilitatis, & quamam?*

minerunt, illicò se ipsos in numero catalogoque Sanctorum collocant. Quasi idem sit sanctum esse, quod, non esse consceleratum: aut tamquam non offendat duritie, quod non est rupes, etiam si sit saxum.

III.

Luc. 18, 11.

Hac ratione Pharisæus ille se decepit, quando cum Publicano se comparavit, cumque alijs hominibus flagitiosis, dicens: *Non sum sicut ceteri hominum, raptores, iniusti, adulteri: velut etiam hic publicanus, qui à longè steterat, & retrò.* Ita sibi blanditur, ita plaudit Pharisæus, quid multa? *pleno subit ostia velo.* Sed sua opinione. Nam aliquis latet error. Nec parvus. Non enim omnes, qui habent citharam, sunt citharædi: neque omnes, qui ieiunij legibus se satisfacere putant, sobrij. Maximi potatores plerumque sunt minimi comestores, & idcirco stomachum cibo non farciunt, quia locum vino relinquunt. Hoc est ieiunium ebriosorum, qui, cum quotidie sint temulenti, bis in Sabbato ieiunare gloriantur. Nempe abstinent culinâ, dum pleni sunt cellâ. Igitur & iste fuit de illorû censu, qui personam, quàm faciem maluerunt. Nam quia non fuit Publicanus, fuit superbus; non auarior, sed arrogantior; de ipsa comparatione, qua sibi placebat, reprehendendus. Non debebas retrorsum in *Publicanos, raptores, iniustos, & adulteros* oculum retorquere, ô Pharisæe, si volebas proficere; sed *obliviscens eorum, qua retrò sunt, ad anteriora extendere, & charismata meliora emulari.* Non est sanus, qui plus habet virium, quàm moribundus; sed qui tantas habet, quantas sanus. Alioquin etiam còrchorus inter olera triumphat.

Phil. 3, 13.
2 Cor. 12, 31.

IV.

S. Augustin.
serm. 36 de
verbis Do-
mini.

Hæc comparatio Pharisæum excæcavit, ut se diuitem existimaret, quia alium vidit pauperem; & quidem ita diuitem, ut nulla se putaret re indigere, neque in ipso templo aliquid à datore munerum peteret. Igitur, Augustino teste, *non reprehenditur, quia Deo gratias agebat, sed quia nihil sibi addi cupiebat. Quere in verbis illius, nihil invenies quod Deum rogauerit. Ascendit quidem orare, noluit Deum rogare, sed se laudare, & roganti insuper insultare. Publicanum autem cordis conscientia remouebat, sed pietas applicabat. Quid igitur miraris, si Deus ignoscit, quando ipse agnoscit? Nec oculos ad celum leuabat, ut respiceret; tremebat conscientia, spes subleuabat.*

uabat, percutiebat pectus suum, poenas de seipso exigebat, Audisti superbum accusatorem dicentem: Non sum sicut ceteri hominum, velut etiam hic Publicanus; audisti humilem reum; audi nunc Iudicem dissentem: Descendit hic iustificatus ab illo. Scilicet quia se contulerat cum eo, quem censuerat esse meliorem: ille autem cum deteriore se comparauit. Nam sicut Publicanus in se descendit, cum ea non reperit, quæ Phariseus iactauit; ita Phariseus in se intumuit, quando suas virtutes alterius vitijs opposuit; bis hallucinatus, & quod vitia in altero considerârit, & quod virtutes præterierit considerandas. Quas si considerauisset, habuisset vtique & quod disceret, & vnde se humiliaret. Cur enim non miratus est modestiam à longè stantis; demissionem oculos ad cælum non leuantis; cor contritum pectus percutientis; orationem deniq; dicentis; *Deus propitius esto mihi peccatori?* Sed hæc ille non aspexit, immò despexit, & dissimulauit; vitijs dumtaxat aliorum, nō virtutibus obseruandis assuefactus. Est enim naturâ ita constitutum, vt sicut boni in malis bona, ita vicissim mali in bonis mala consueuerint obseruare. Vnde fit, vt illi semper fiant meliores; isti quotidie deteriores euadant; errant enim in regula morum eligenda.

Optimum in vnoquoque genere est mensura ceterorum, non pessimum. Illud metallum censetur esse perfectius, quod ad aurum, non quod ad plumbum proximè accedit. Equus, qui, referato carcere, ad metam in Ciro decurrit, non quos post se reliquerit, sed quos præcurrentes habeat, quosq; sequatur, aspicit. Qui litteras discit efformare, non illam manum imitatur, qua haud elegantius scribit, quàm gallinæ in arena; sed accuratam & venustâ. Pictor exemplar ab Apelle petit, non à figulo, qui testas pingit. Si puer Grammaticæ gnarus cum eo componat, qui prima elementa discit legere, valde sibi eruditus videtur; at si Rhetorices studiosum audiat loquentem, illicò & auriculas, & cristas demittet, intelligetq; se cornicari, non rhetoricari. Magnus sibi Poeta videtur, qui cum Suffeno suos versus pariat; eat ad Maronem, & videbit, multos triobolos, paucos vates reperiri; vnde etiam discet, quàm longè absit ab Helicone. Magnus sibi Philosophus esse apparet, qui ad vnus Sophistæ gryphum

V.

phum potest respondere; is tamen ipse, quàm demissè sentiet, & Peripateticam rimari velit subtilitatem? Medicus si vetulà aliquà vnus vim herbulæ noscente peritior sit, non idcirco aram sperare debet, iuxta Æsculapij simulachrum; ad Hippocratis se artem, ad Galeni laudes metiatur, mox saniores pariet cogitationes. Nimirum necesse est, vt vnusquisq; iuxta minorem maior, iuxta maiorem minor sibi esse videatur.

CAPVT III.

Quàm sit perniciosum, se magnifacere, comparatione minorum.

I.

RANA aliquando iuxta culicem confederat, quem cum euolantem argutæ tubæ fistula Lydium quid canere audiret, cœpit & ipsa velle audiri, & proinde, quantum potuit, coaxare, Vox ea tantò maior fuit, quantò & ipsa Rana Culice maior. Quare, sicut plerumq; viles animæ citò sibi placent, plauduntq; ita & illa inflata, primùm sibi de eximia musicalitate; tum verò etiam de sonore, atque canora vocalitate; tandem & de corporis magnitudine blandissimè arrideus, culicem superciliosè despexit, lacertos suos circumspexit, calumq; ita ipsum suspexit, vt caput summa cautione deorsum inclinaret, metuens, ne sublimi vertice sidera feriret. Quod vbi vidit ponè insidians Ciconia, rata, supplicem ranam caput sibi inclinare, mortemq; deprecari, dixit: Vive igitur, quando ita me reuereris; iam dudum didici *Parcere subiectis*. Rana Cœdro generosior, nempe adhuc se ad Culicem æstimans, inanissimæque complacentiæ vento turgida, cum censeret maiestate sua indignum esse facinus, supplicare, respondit Ciconiæ, Paruorum esse, alijs se submittere; indigentium, rogare. Quare hodie sui consilij non esse, vt cuiquam fieri supplex vellet. Dixit, & cum dicto irascentis Ciconiæ rostro est percussa, & velut Absyrtus à Medea, aut Pentheus à Bacchis, miserandum in modum lacerata. Primum, vbi vulnus accepit, aspicere demum Ciconiam est dignata: quam cum esset trepidantibus oculis intuita, Heu, parce, inquit, parce; nesciebam, aliquam bestiam, me maiorem reperiri, cum Culice me comparans. Atqui sciuisse, ait Ciconia, si te cum Ci-

Virgil. 6.
Æneid.

CORIA,